

Apie vaiko teisių gynėjos darbą Aistė Stankevičienė, dirbanti vaiko teisių apsaugos skyriuje Plungės rajone, kalba su pasididžiavimu. Dideliu visų kolegų pasiekimu Aistė laiko tai, kad šeimose mažėja smurto atvejų, ypač smurto prieš vaikus atvejų.

„Vaikai jau žino vieną pagrindinių savo teisių – gyventi be smurto. Vaikai pasako, kad jų negalima mušti, anūkai senelius auklėja, kad „beržinės košės“ laikai baigėsi. Tai nuteikia optimistiškai – jaunoji karta, auklėjama ne mušimu, o žodžiu spręsti problemas, manau, nesmurtas prieš savo vaikus. Tokia ir mano, kaip vaiko teisių gynėjos, siekiamybė“, – sako Aistė.

Kitas tikslas – pasiekti, kad besiskiriantys ir išsiskyrę tėvai mokėtų gražiai auginti vaikus, nes su vaikais nesiskiriama. „Skyrybos yra skyrybos, o tėvystės ir motinystės planas trunka visą gyvenimą, santykis su buvusiu partneriu kinta, kaip kinta santykis su augančiais vaikais. Svarbu, kad tas santykis apskritai būtų, o tada jau ateis mintys ir apie jo raidą. Tą aš atradau labai geroje knygoje „Dveji namai – viena vaikystė“, – kviečia tėvus paskaityti knygą Aistė.

Vaiko teisių gynėja džiaugiasi, kad vis dažniau atranda ir tai, jog kinta ir suaugusiųjų mąstymas. Pasak pašnekovės, didelis pasiekimas yra tai, kad visuomenė suvokia, jog psichologinis teroras – irgi smurtas ir jam ne vieta šeimoje, juo labiau tai nėra vaikų auklėjimo priemonė.

„Gerai, kad smurtu įvardijama ir nepriežiūra, nes apleistas vaikas – tai labai kenčiantis vaikas. Nepriežiūra – tai nebūtinai kažkas nenupirktas pagal vaiko užgaidas ar nepašildyti pietūs. Nepriežiūra turi daug veidų, kentėti nuo nepriežiūros gali ir labai pasiturinčių tėvų vaikai“, – atkreipia dėmesį Aistė.

Kiekvienas vaikas turi turėti savo širdies namus

„Kelionė į vaiko teisių apsaugos sritį prasidėjo prieš 10 metų Rietavo savivaldybės administracijoje Vaiko teisių apsaugos skyriuje. Patirtis šioje sistemoje leido man įgyti žinių, suvokimą apie šio darbo svarbą ir reikšmę mūsų visuomenėje. Nuo kelionės pradžios šioje sistemoje mane mokė, palaikė, skatino, perteikė įgūdžius kolegės iš Rietavo savivaldybės. Esu dėkinga už įgytą praktiką, draugiškumą, supratingumą bei palaikymą. Taip pat dėkoju naujoms kolegėms Plungėje už šiltą priėmimą į jų komandą, kurioje esu devynerius metus“, – sako Aistė.

Vaiko teisių gynėja sako mananti, kad būtent šeima, jos gerovė ir santarvė yra mūsų tobulėjančios visuomenės pagrindas. Pašnekovė ne šiaip pasakė šiuos žodžius, šias mintis ji

atsinešė iš vaikystės, savo šeimos, kūdikystės išgyvenimų.

„Esu dėkinga savo tėveliams, kad įgijau išsilavinimą, kad jie suformavo vertybes, kad iš jų iki šių dienų gaunu besąlygišką meilę, nors pati esu jau dviejų sūnų mama. Ir žinau, kodėl labai traukia grįžti į gimtinę – Tverų miestelį prie Rietavo. Tai mano širdies namai, nes buvimas čia susijęs su saugumu, tiesiog gyvenimo jaukumu“, – pasakoja Aistė.

Tik įvažiavus į miestelį jai atrodo ir oras lengvesnis, ir gyvenimo džiaugsmas stipresnis. Aistei patinka, kad gali gėlynus „pakedenti“, žolę „patrumpinti“, šiltu oru lauke su arbatos puodeliu knygą paskaityti (tokią lengvo turinio, kaip Osho „Gyvenimas, meilė, juokas“), o norėdama prasivaikščioti – nueiti iki garsiojo Lopaičių piliakalnio ir aplankyti žymias vietas: observatoriją (nedidelė dauba, kuri turi šlaituose išlikusius įvairaus dydžio akmenis), galimai gydomųjų galių turintį šaltinį, norų ir vaisingumo akmenis. „Visa ši širdies namų puokštė mane atpalaiduoja, mamos gėlynai gydo sielą. Kartais reikia tiek nedaug, kad galėtum džiaugtis gyvenimu. Kiekvieno vaiko gyvenime turi būti širdies namai, o tai atsirasti gali tik tada, kai vaikystė buvo saugi, jauki. Nesvarbu, ar vaikas auga su tėvais, seneliais ar globėjais, svarbu, kad jis užaugtų širdies namuose, į kuriuos norisi grįžti, o tai įmanoma tik tada, kai vaiką supa meilė ir šeima“, – įsitikinusi vaiko teisių gynėja.

Atsakymų, kaip gyvenimo vingiuose nesužaloti vaikų, ieško knygose

„Esu dviejų sūnų mama, taigi, tiek iš savo patirčių, tiek iš patirčių darbe atėjau iki minties „ką sėjame vaikuose“. Ši mintis vedė ieškojimų keliu, pasinėriau į skaitymą ir atradau tokius lobius, kad vis dar negaliu sustoti juos semti. Atsakiau sau į gausybę klausimų, o atsakymais dalinuosi su savo vaikais ir su šeimomis, su kuriomis dirbu. Kai šeima skiriasi, vaikui svarbu gauti tėvo leidimą mylėti mamą, o mamos leidimą mylėti tėtį. Tai nėra taip paprasta, kaip ištartį žodį „leidžiu“. Leidimas turi būti subrandintas vaiko tėvų protuose, meilėje savo vaikui. Nes dabar kur kas dažniau matome, kaip besiskiriantys tėvai iš vaikų daro „seklius“, „skundikus“, kauklytojus“, „šantažuotojus“. Tai yra neteisinga vaiko atžvilgiu, tokių tėvų skyrybų traumą jie jau visą gyvenimą“, – sako Aistė.

Jos manymu, išsiskyrę tėvai visomis išgalėmis turi suvaldyti savo liguistą ego, nes jie nebėra kaip tie pasakos katinai, kur mėgsta gyventi, kaip jiems patinka – jie turi vaikų, ir tai tęsis visą gyvenimą, o vaikui su išgyventomis traumomis teks gyventi ir su savo šeima bei vaikais. Kaip gyvenimo vingiuose nesužaloti vaikų moteris ieško atsakymų knygose.

Aistės knygų lentynoje galima rasti ir grožinės literatūros. Kokios knygos mėgstamiausios? Aistė į šį klausimą atsako paprastai: „Viskas, kas savęs link“. Kiekviena knyga jai yra saviti vartai į pasaulį – kuria kryptimi išėjęs pasuksi, ten ir nueisi. Yra knygų, kaip Aistė vadina,

„dar ne šiandien“. Tai knygos, kurioms reikia pribrešti, kad perkaitytum iki galo.

Prancūzų kultūra įtakoja šeimos ritualus

„Klaipėdos universitete studijavau vaikystės pedagogiką su papildoma prancūzų kalba ir Mykolo Romerio universitete tęsiau šių žinių gilinimą, įgijau socialinio darbo magistro kvalifikacinį laipsnį. Prancūzų kalba daugiausia kalbėjau, kol studijavau. Studijų metu teko per vasarą padirbėti netoli Paryžiaus esančiame „Disneyland Paris“ parke, aplankyti Paryžių ir jo įžymybes. Man tuo metu patiko Honore de Balzac kūryba. Paryžius – skirtingų kultūrų miestas, kuris iš pradžių užburia, paskandina savyje ir tie kerai lieka visam gyvenimui, traukia atgal, na, jeigu ne fiziškai nuvykti, tai akimirksniu pasinerti į tai, kartas nuo karto pačiai sau ištarti kelias prancūziškas frazes ir nusišypsoti sau veidrodyje, virtinos atspindyje“, – mažomis savo gyvenimo paslaptimis dalijasi Aistė.

Moteris sau yra pasižadėjusi, kai tik galės nuveš ir savo sūnus į Paryžių. Ji taip pat labai džiaugiasi, kad gyvendama Prancūzijoje susirado draugę, su kuria bendravimas nenutrūksta iki šiol ir galima nepamiršti prancūzų kalbos.

„Gražiausia, ko išmokau iš prancūzų, tai lėtai valgyti. Tai nereiškia, kad reikia lėtai kramtyti, tai reiškia, kad laikas prie bendro stalo yra skirtas bendravimui. Vadinama *vakarienės terapija* tai laikas, skirtas šeimai, kai visi neskubėdami ruošiasi vakarienei, jau vien pasiruošimas yra bendravimas. Kai visi susėda prie stalo, prasideda tikrasis draugų ar šeimos gyvenimas, visi kalbasi, ragauja patiekalus. O sekmadienis Prancūzijoje – tai tikrai pagal Dievo įsakymą „sekmadienį švęsk“. Sekmadienį čia niekas neskuba, net tame, kaip mes, o ir prancūzai vadina, pašėlusiam pasaulyje. Iš to kyla švara – ne tik fizinė, bet ir dvasinė. To reikia išmokti. Prancūzijoje net vaikai to išmokti. Džiugu, kad ši kultūra ateina ir į Lietuvą – kavinėse jau yra žaidimų vietos vaikams, prie kavinių yra žaidimų aikštelės. Man labai smagu, kad ir Lietuvoje kavinės – tai ne tik maisto vartojimo vietos“, – meile prancūzų kultūrai pasidalijo Aistė.

Pildo dienoraštį su vaikų norais

Aistė atvirauja, kad jos gyvenimo varomoji jėga – vaikai. Darbe – vaikai, kuriais reikia pasirūpinti, namie – taip pat du sūnūs: „Man iš esmės rūpi visi vaikai, nes iš vaikų visko mokomės, o pirmiausia, vaikai mus išmoko dalintis norais. Kai šalia yra vaikų, kiekvienas suaugęs turi išmokti, kad vien savo norų pildymas – jau praeitis, kad dabar svarbiausia išmokti pildyti vaikų norus“. Moteris pabrėžia, kad čia kalba eina ne apie begalinius pirkinius ir pramogas. Aistė sako, kad reikia išmokti kurti darną su vaikais, išpildyti jų norus ramiai gyventi, būti mylimais, saugiai jaustis gyvenime, o tai kur kas sunkesnė užduotis

suaugusiems, nei nupirkti saldainių ar dviratį. Pašnekovės manymu, reikia labai nedaug, pavyzdžiui, pildyti norų dienoraštį.

„Įsigijau Kristinos Busilaitės dienoraštį „Svajonių kūrėjas“, taip kasdien užrašydama norus su vaikais, galiu juos pažinti labiau, padeda atsiskleisti emocijoms, mokomės svajoti, išsakyti savo jausmus, nuotaikas. Kokie tie norai? Pasidalinsiu širdučių paslaptimis: „Kad mama leistų ilgiau žaisti kompiuteriu“, „Kad greičiau prasidėtų atostogos“, „Norėčiau labiau tave mylėti“. Matau, kad mano vyresnysis – tai jau protas, o jaunėlis – vis dar emocijos. Svajonių kūrimas mums leidžia išgirsti vienas kitą, atsipalaiduoti, dalintis mintimi“, – sako Aistė.

Aistės šeima turi tradiciją prieš miegą skaityti pasaką iš knygos „Senovinės pasakos ir šių dienų istorijos“: „Vieną vakarą pasaką renkasi vienas sūnus, kitą – antras, ir nesvarbu, jog pasakos kartoja. Kai pavargstu, mane įkvepia viena frazė iš socialinių tinklų: „Prisimink, kai kam tu esi mažas žmogeliukas pasaulyje, o kai kam – esi visas pasaulis“.

